

SVT Programetiks Infobrev 2015-09-28

RAPPORT FÄLLEDES FÖR BROTT MOT VÅLDSSKILDRING

Vid Granskningsnämndens senaste sammanträde fick SVT sex friande och ett fällande beslut. Vid ett av dessa beslut var nämnden skiljaktig. Vid ett annat kritiserades men friades SVT.

Rapport – fälldes för filmvideo av en polisskjutning i USA

FÄLLT: Rapport, SVT1, kl 18.00, 2015-04-08, inslag om polisskjutning i USA. Fråga om televisionens särskilda genomslagskraft och bestämmelsen om våldsskildringar. Dnr: 15-00926.

Inslaget i Rapport sändes mot bakgrund av den senaste tidens debatt i USA om polisvåld mot i första hand afroamerikanska medborgare. Både i löpet och i inslaget visades på avstånd hur en polisman sköt en springande man som föll ner på marken.

Inslaget anmälde av tre personer som var kritiska mot att bilderna visades på tidig kvällstid utan förvarning.

SVT menar i sitt yttrande att den aktuella bildsekvensen visades på tidig nyhetstid för att det här var frågan om mycket unika dokumentära bilder som visade en polisiär dödsskjutning i verkligheten. Motiveringen för den snabba publiceringen var ett starkt informations- och nyhetsintresse.

SVT konstaterar att det hade varit motiverat med en förvarning innan bilderna visades, men att de trots allt ändå inte var så påträngande eftersom det inte förekom några närbilder.

Granskningsnämndens säger i sitt beslut att videofilmen som innehöll bilder på hur en man blev skjuten till döds bakifrån kunde verka skrämmande för barn. Sändningen av inslaget vid den aktuella tidpunkten strider därför mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

Veckans brott – friades med tre röster mot två

FRIAT: Veckans brott, SVT1, 2015-03-17, inslag om ett mord och om rättspsykiatriska undersökningar. Dnr: 15/00769.

Inslaget handlade om ett mordfall ”utan motiv”, den rättspsykiatriska undersökning som gjorts på gärningsmannen och hur det går när en sådan utredning görs. I inslaget förekom också en beskrivning av mordet, delar ur rekonstruktionen från förundersökningen och en filmsekvens från brottsplatsen. Inslaget anmälde inledningsvis av brottsoffrets far som ansåg att det gick att identifiera hans dotter på en bild i studion, att innehållet inte stämde med det han fått uppgift om och att materialets karaktär innebar ett intrång i hans och hans familjs privatliv.

Inför publicering hade redaktionen kontakt med familjen genom brottsoffrets syster som framförde synpunkter som redaktionen tog hänsyn till. Efter sändning ringde offrets mamma till redaktionen.

Hon var mycket illa berörd över att bilder från en del av en rekonstruktion i förundersökningen hade visats i programmet. Inslaget klipptes då om till repriserna och den omklippta versionen lades ut på SVT-Play. Mamman var lättad och nöjd med dessa förändringar. SVT hänvisade till detta i sitt yttrande och att det enligt SVT:s bedömning inte gick att identifiera kvinnan på bild och att den krets som kunnat ta del av den information som kunde uppfattas vara av privat karaktär inte utökades genom publiceringen.

Anmälaren inkom med kommentar och med medgivande från samtliga familjemedlemmar om att de medgav en prövning. De tagit mycket illa vid sig av publiceringen speciellt eftersom mordet hade skett så nära i tid. De ansåg inte heller att de ansträngningar redaktionen hade gjort hade någon betydelse.

Nämnden konstaterar i sitt beslut att inslaget handlade om hur en rättspsykiatrisk utredning går till inför bedömningen av om en person ska dömas till vård eller fängelse, och att det tog sin utgångspunkt i ett mycket ovanligt och uppmärksammat mord som skett några månader innan sändningen av Veckans brott. Nämnden anser att SVT genom utformningen av inslaget gjort vad som rimligen kan krävas för att gärningsmannen och den mördade kvinnan inte skulle kunna identifieras av en större krets än den som redan kände till de aktuella omständigheterna. Det intrång som ändå uppstått i anmälarnas privatliv får enligt nämnden på grund av sammanhanget anses vara motiverat med hänsyn till allmänintresset. Nämnden bedömer därmed att inslaget inte strider mot bestämmelsen om respekt för den enskildes privatliv.

Två ledamöter hade skiljaktig mening och ville fälla inslaget.

Ukip främlingsfientligt i Agenda - friades

FRIAT: Agenda, SVT2, 2015-05-03, inslag om brittiska parlamentsvalet och UKIP. Fråga om opartiskhet och saklighet. Dnr: 15-01132.

Inför det brittiska valet gjorde Agenda ett reportage i valkretsen South Thanet, Ukip-ledaren Nigel Farage's egen valkrets. Debatten i valkretsen handlade mycket om arbetslöshet och invandring.

Vid ett tillfälle i reportaget säger Agendas reporter att "Ukips främlingsfientlighet upprör många i Thanet". Denna beskrivning av stämningen i valkretsen kommer direkt efter en redogörelse av hur Ukips valslogans fokuserar på att det är för lätt för invandrare att komma in i landet och att invandrare borde skickas tillbaka till sina ursprungsländer.

En anmälare ansåg att Ukip felaktigt benämndes som främlingsfientligt. En annan att programmet var utformat som ett ställningstagande mot Ukip. En tredje att programmet inte rapporterade om det brittiska valet på ett neutralt sätt.

I sitt yttrande redovisade SVT innehållet i Ukips valmanifest samt gav en rad exempel på uttalanden som gjorts av ledande företrädare för partiet i både nationell och internationell media.

SVT beskriver också programföretagets egna riktlinjer för användningen av epitet på olika politiska partier.

Granskningsnämnden anser mot bakgrund av vad SVT anfört i sitt yttrande att uttalandet om Ukips främlingsfientlighet i det aktuella sammanhanget inte medför att programmet strider mot kravet på saklighet i SVT:s sändningstillstånd. Nämnden anser inte heller att programmet strider mot kravet på opartiskhet.

Gomorrön Sverige - trendspaning inte partisk

FRIAT: Sveriges Televisions yttrande över Gomorrön Sverige, SVT1, 2015-05-11, inslag med trendspaningar. Dnr: 15/02165.

Inslaget anmäldes av en person som ansåg att en trendspaning av frilansjournalisten Andreas Utterström var ett ställningstagande till förmån för ett statskick med republik istället för monarki och därmed stred mot kravet på opartiskhet.

I spaningen kom han in på lysningen mellan prins Carl Philip och Sofia Hellqvist. Utterström sade bl. a: "För oss som tycker vi borde ha republik..." och fortsatte sedan ett resonemang om kungafamiliens popularitet. Programledarna markerade dock distans till uttalandet. Den ena programledaren lade till: "Det var ett litet brandtal från Andreas" och den andra programledaren markerade "...Säger alltså tydligen republikanen Andreas Utterström." I yttrandet skrev SVT att Andreas Utterström är en fristående journalist och författare som vars uppdrag i programmet just är att göra s.k. spaningar utifrån sitt perspektiv och inte är en sådan företrädare för programföretaget för vilken kravet på opartiskhet gäller fullt ut. Utterströms uppgift i programmet är snarare att stimulera till debatt och ge ett eget och mer vässat perspektiv på olika företeelser och skeenden i det dagliga flödet. Hans medverkan skulle kunna liknas vid de återkommande paneldeltagarna som medverkar i panelerna i programmet.

Nämnden bedömde att inslaget innehöll värderande uttalanden som gav uttryck för journalistens personliga uppfattning. Mot bakgrund redogörelsen i yttrandet bedömer dock nämnden att journalisten får anses vara en sådan tillfälligt medverkande för vilket kravet på opartiskhet är lägre än för en företrädare för programföretaget. Därmed konstaterar nämnden att uttalandet inte medför att inslaget strider mot kravet på opartiskhet och friar inslaget.

Debatt – om interna konflikter inom (SD) och (SDU) frias

FRIAT: Debatt, SVT1, 2015-04-09, debatt om interna konflikter mellan ledningen för Sverigedemokraterna (SD) och partiets ungdomsförbund Sverigedemokratisk ungdom (SDU)

Inslaget var en 15 minuter lång debatt om interna konflikter mellan ledningen för Sverigedemokraterna (SD) och partiets ungdomsförbund Sverigedemokratisk Ungdom (SDU).

I debatten medverkade huvudsakligen en medlem från SD:s partistyrelse, en SDU-medlem som hotats med uteslutning och en representant från nätverket "Inte rasist men..."

I anslutning till uttalandena som förekom i diskussionen sa programledaren att det var anklagelser mot personer som inte fanns på plats.

En av anmälarna är kritisk till att hen inte fick bemöta dessa anklagelser. En annan anmälare anser i huvudsak att inslaget var partiskt då en person som tillhör ett nätverk som öppet hatar och förtalar personer som har samröre med SD deltog.

I sitt yttrande skrev SVT att programledaren avbröt den medverkande och sa att detta var anklagelser mot personer som inte var där samt gav ordet till SD:s partistyrelse som utförligt fick bemöta anklagelserna mot partistyrelsen.

När det gäller frågan om att låta diskussionen beröra olika tänkbara anledningar till den interna konflikten så anförde SVT att det var relevant att belysa de ideologiska ifrågasättanden som också förekommit i partistyrelsen och som tagits upp i media.

Granskningsnämnden konstaterade att de av anmälarna kritiserade uttalandena gjordes av en tillfälligt medverkande för vilken kraven på opartiskhet och saklighet kan ställas lägre än på företrädare för programföretaget. Nämnden bedömde inte att de av B kritiserade uttalandena var av sådant slag att de krävde ett bemötande.

Nämnden ansåg heller inte att valet av medverkande medför att inslaget strider mot kraven på opartiskhet och saklighet i SVT:s sändningstillstånd.

Gomorrön Sverige - kritiserar för partiskhet men frias

FRIAT: Gomorrön Sverige, SVT1, 2015-02-02, inslag om migrationspolitik. Fråga om opartiskhet och skalighet. Dnr: 15/00295

Inslaget var ett direktsänt studiosamtal i Gomorrön Sverige, där programledarna och en av SVT:s politiska reportrar samtalade om migrationspolitiken. I det cirka fem minuter långa samtalet diskuterades olika partiers utspel och migrationspolitik och att Migrationsverket räknade med att antalet flyktingar som kom till Sverige skulle fortsätta öka. Detta hade lett till en konflikt mellan politiker på kommunal nivå och riksnivån.

Inslaget anmäldes av fyra personer som ansåg att det stod i strid med kraven på opartiskhet och saklighet. Några menade att analysen helt återgav Sverigedemokraternas retorik och politik. En anmälare uppfattade att alla i studion verkade vara överens om att flyktingströmmarna var för stora.

SVT anförde i yttrandet att det var tydligt att ämnet var kommentar kring aktuell debatt och att reportern återgav politikernas åsikter i sakfrågor. Därför kunde det inte anses vara ett ställningstagande i en kontroversiell fråga.

Enligt Granskningsnämnden innehöll inslaget värderande uttalanden av den politiska reportern som kunde framstå som hennes personliga åsikt i den kontroversiella frågan. Detta innebär en brist i förhållande till kravet på opartiskhet. Mot bakgrund av att utgångspunkten för inslaget var att enskilda kommunpolitiker fört fram att migrationen till Sverige måste debatteras i antal och kostnad, och reporterns uttalanden kunde framstå som referenser till detta, var den påtalade bristen inte så allvarlig att den medför att inslaget strider mot opartiskhetskravet.

Aktuellt – inslag om preventivmedelsförskrivning inte osakligt eller partiskt

FRIAT: Aktuellt, SVT2, 2015-04-01, inslag om att apotek nekar unga preventivmedel. Fråga om opartiskhet och saklighet. Dnr 15/00902

Inslaget var ett reportage med uppföljande debatt i studion. Reportaget handlade om att barnmorskor ansåg att apotekspersonal nekat att expediera flickor under 15 år preventivmedel av moraliska skäl. Detta exemplifierades av ett exempel av en händelse som skett på ett apotek i Nacka. Denna och liknande händelser sades ha blivit den största ”snackisen” på landets ungdomsmottagningar och att Riksförbundet för sexuell upplysning (RFSU) tidning Ottar skrivit en artikel om fallen som nämnts i inslaget. I reportaget intervjuades en barnmorska från en ungdomsmottagning samt vd:n för Sveriges Apotekförening.

Reportaget följdes av en direktsänd studiodebatt mellan ordföranden för RFSU och en informatör för organisationen Ja till livet. Ordföranden för RFSU sa bland annat att vuxna ska vara glada om unga vill prata om sex och stödja dem i användandet av preventivmedel. Informatören för Ja till Livet svarade bland annat att barn behöver skydd och inte ska uppmuntras till sexuellt risktagande.

Inslaget anmälades av en företrädare för Apoteksgruppen i Nacka som bland annat invände mot att han inte gavs tillfälle att ge sin version före sändningen samt att det exempel i Nacka som omnämndes i inslaget gick att peka ut med hjälp av artikeln i tidskriften Ottar, vilket gett personalen betydande besvär och obehag.

Anmälaren menade också att inslaget brutit mot kravet på saklighet då det inte framkom att receptet i Nacka var felskrivet och Läkemedelsverket friat apoteket.

I sitt yttrande samt tilläggsyttrande skrev SVT att utgångspunkten var generell inte handlade om ett specifikt fall utan var den eventuella nymoralism som finns kring förskrivning av preventivmedel till unga. SVT anförde också att det in den aktuella kommunen finns tolv olika apotek samt att receptets formulering var mindre avgörande i sammanhanget.

Enligt nämndens mening var inslaget inte utformat på ett sådant sätt att ett enskilt apotek pekades ut. Att någon företrädare för apoteket i Nacka inte fick möjlighet att bemöta kritiken strider därför inte mot kravet på opartiskhet. Att det i inslaget inte gavs en fullständig bild av omständigheterna i det specifika fallet på apoteket i Nacka strider inte heller mot kravet på saklighet.

Informationsbrev från SVT Programetik, Sveriges Television, 105 10 Stockholm

E-post: programetik@svt.se, Tel: 08-784 56 78

Om du fått detta infobrev står du även på e-postlistan för nästa.

Nya SVT-prenumeranter kan anmäla sig till programetik@svt.se